

מס' נוהל: 2020-003 (חוזר מס' 3)	שם הנוהל: התמודדות שירותי הרווחה עם נגיף הקורונה	 משרד העבודה הרווחה והשירותים החברתיים חוסן חברתי לישראל
תאריך הוצאה ראשוני: 3.3.2020 תאריך כניסה לתוקף: 3.3.2020	גורם אחראי: אגף בכיר חירום וביטחון	
תאריך עדכון אחרון: 10.3.2020	עמוד 1 מתוך 7	

חוזר מנכ"ל - היערכות שירותי הרווחה

להתמודדות עם נגיף הקורונה - COVID-19 – חוזר מספר 3

1. כללי

- 1.1. על רקע התפתחות אירוע נגיף הקורונה בישראל, משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים (להלן: "המשרד") פועל על פי מדיניות והנחיות משרד הבריאות בתכלול של המועצה לביטחון לאומי (להלן: "המל"ל") אשר מנהל את האירוע ברמה הלאומית.
- 1.2. ככלל, המשרד פועל בשיתוף פעולה מלא עם נציגי משרד הבריאות ועל פי הנחיותיו, בהתאם להתפשטות הנגיף ובהתאם למדיניות המל"ל.
- 1.3. בהמשך לחוזר מנכ"ל קודם בנדון, בחוזר זה הנחיות מקצועיות ומשלימות בנושאים הרלוונטיים לשירותי הרווחה, בהתבסס על הנחיות משרד הבריאות והוא חל על עובדי המשרד, על המחלקות לשירותים חברתיים ברשויות המקומיות ועל המסגרות החוץ ביתיות המפוקחות על ידי המשרד.
- 1.4. יש להתעדכן בכל יום בהנחיות משרד הבריאות ולפעול על פיהן.

2. היערכות והנחיות לעובדי המשרד

- 2.1. על העובדים להתעדכן באופן שוטף [באתר משרד הבריאות](#) ולפעול בהתאם להנחיות.
- 2.2. עובד אשר קיים חשד כי נחשף לנגיף הקורונה (עקב חזרה מחוץ לארץ או חשיפה ממגע ראשון) נדרש לדווח באופן מיידי לממונה עליו ולפעול על פי הנחיות משרד הבריאות בנושא בידוד בית.
- 2.3. עובד אשר נדרש לשהייה בבידוד בית על פי הנחיות משרד הבריאות, ידווח על כך באתר משרד הבריאות ויעדכן את הממונה עליו בהתאם וכן את הסמנכ"ל להון אנושי ואת מנהל אגף החירום של המשרד.
- 2.4. היעדרות מהעבודה עקב בידוד בית, תיחשב כהיעדרות בשל מחלה כפי שהוסדר בצו בריאות העם (נגיף הקורונה החדש) (בידוד בית) (הוראת שעה) התש"ף-2020.
- 2.5. לשכת המנכ"ל, באמצעות אגף בכיר חירום וביטחון, יעבירו עדכונים שוטפים אל מטה המשרד, לרבות המחוזות והמינהלים המקצועיים, אשר באחריותם להעביר את העדכונים וההנחיות הנדרשות לגורמים המונחים על ידם.
- 2.6. קיום והשתתפות של עובדי המשרד בכנסים, התכנסויות ואירועים אחרים, ייעשה בצמצום, תוך הקפדה על כללי ההיגיינה ובכפוף להוראות משרד הבריאות והמל"ל בנושא זה. כנסים והתכנסויות ביוזמת המשרד, יתקיימו בכפוף לקבלת אישור מראש של אגף בכיר חירום וביטחון.

3. היערכות והנחיות למסגרות החוץ-ביתיות של המשרד

- 3.1. בכל מסגרת חוץ-ביתית יש להגדיר את ממונה החירום/איש צוות כאחראי לנושא טיפול באירועים במסגרת הנובעים מחשש להתפשטות נגיף הקורונה.
- 3.2. כל מסגרת חוץ-ביתית תאתר ותגדיר מתחם בידוד בתוך שטח המסגרת (לעניין זה מתחם לרבות חדר בודד), אשר ייעודו שימוש מיידי לדיראים אשר יידרשו בבידוד ביתי ולא ניתן לבודדם בביתם או בבית משפחתם – ראה [נספח א'](#).

מס' נוהל: 2020-003 (חוזר מס' 3)	שם הנהל: התמודדות שירותי הרווחה עם נגיף הקורונה	 משרד העבודה הרווחה והשירותים החברתיים חוסן חברתי לישראל
תאריך הוצאה ראשוני: 3.3.2020 תאריך כניסה לתוקף: 3.3.2020	גורם אחראי: אגף בכיר חירום וביטחון	
תאריך עדכון אחרון: 10.3.2020	עמוד 2 מתוך 7	

- 3.3. באחריות מנהלי המסגרות להעביר את הנחיות המשרד ואת הנחיות משרד הבריאות, כפי שיועברו מעת לעת, אל צוות העובדים וכן אל הדיירים ולבני משפחותיהם, ולהכין את המסגרת למקרה בו תתגלה חשיפה של אנשי צוות או דיירים לנגיף הקורונה. על מנהל המסגרת להכין דף מסרים הכולל את ההנחיות הרלוונטיות, דרכי התקשורת ולהפיץ בקרב העובדים, הדיירים ובני המשפחות.
- 3.4. האוכלוסיות השוהה במסגרות לאנשים עם מוגבלות נמצאות בקבוצת סיכון גבוהה ולפיכך יש להקפיד הקפדה יתרה על הנחיות משרד הבריאות בכל הנוגע לשמירה על היגיינה, לצמצם ככל הניתן ביקורים של גורמי חוץ במסגרות אלה וכן להימנע מקיום אירועים בהן.
- כניסת מבקרים וגורמי חוץ למסגרות הנ"ל תתאפשר לאחר תשאול לגבי חזרה מחוץ לארץ או פיתוח תסמינים. במידה והתשובה לאחת השאלות חיובית, לא תתאפשר כניסה למסגרת.
- 3.5. בכל מסגרת אשר קיים בה חשד שעובד נחשף לנגיף הקורונה, על העובד לדווח באופן מידי למשרד הבריאות באמצעות אתר משרד הבריאות ולפעול בהתאם להנחיות של משרד הבריאות העוסקות בבידוד. על מנהל המסגרת לדווח על כך באופן מידי לפיקוח המחוזי ולהנהלת המחוז.
- 3.6. במקרים בהם במסגרת חוץ ביתית יש דייר הנחשף לאדם שהתגלה כנושא את הנגיף או דייר שחזר ממדינה המחייבת אותו בבידוד, יש לדווח על כך באופן מידי לפיקוח המחוזי ולהנהלת המחוז, ולבצע את הפעולות הבאות:
- 3.6.1. לוודא כי הדייר יכול לקיים את הבידוד הביתי בבית משפחתו. יובהר כי ההסעה אל בית המשפחה תתבצע באמצעים של המשפחה או באמצעים של המסגרת, ככל שאלה קיימים. אם אין אפשרות כאמור, יש לפנות את הדייר באמצעות אמבולנס שיוזמן על חשבון המסגרת. החזר הוצאות הנסיעה יהיה בהתאם לשיקול דעת הנהלת המחוז (מנהל או סגן מנהל המחוז). ההוצאה תדווח בטופס הוצאות מיוחד למושם (במערכת המס"ר) ובחתימת מנהל המחוז או סגנו.
- 3.6.2. אם לא ניתן לקיים בידוד בבית משפחת הדייר, נדרשת המסגרת להקצות מתחם מבודד בשטח המסגרת, כאמור בסעיף 3.2 לעיל ולאפשר לדייר בידוד ראוי במתחם זה.
- 3.6.3. אם לא ניתן לקיים בידוד במסגרת, תתבצע פנייה אל הנהלת המחוז (מנהל או סגן מנהל המחוז) ותתבצע הערכת מצב משותפת בראשות מנכ"ל המשרד עם הנהלת המחוז ואגף בכיר חירום וביטחון אשר ישקלו אפשרות לבידוד במסגרת קליטה ייעודית.
- 3.7. אם דייר נחשף לנגיף הקורונה ופיתח תסמינים כמפורט באתר משרד הבריאות, יש להתקשר מידי למד"א, להציג בפני המוקד את המקרה ולפעול בהתאם להנחיותיהם. לאחר מכן, אם נמצא כי הדייר נשא של הנגיף, יפונה באמצעות מד"א ויאושפו במחלקה מבודדת ייעודית בבית חולים.
- 3.8. דייר ששהה בבידוד 14 ימים ולא פיתח תסמינים יחזור לפעילות שגרתית רגילה. המסגרת תדווח על כך לפיקוח המחוזי.
- 3.9. ככלל, מומלץ להימנע מפעילויות מחוץ למסגרות במקומות סגורים ובמקומות של ריכוז אוכלוסייה ולפעול בהתאם להנחיות משרד הבריאות בנושא זה.
- 3.10. החלטה על בידוד מסגרת חוץ-ביתית באופן מלא כתוצאה מחשיפה לנגיף הקורונה, תתקבל על ידי מנכ"ל המשרד, בהתייעצות ובהכוונה של משרד הבריאות והמל"ל.
- 3.11. העברת דייר הנמצא במסגרת תחת צו בית משפט ונדרש לבידוד ביתי מחוץ למסגרת, תיעשה לאחר היוועצות עם גורמי המקצוע במשרד ועם הלשכה המשפטית של המשרד.

מס' נוהל: 2020-003 (חוזר מס' 3)	שם הנוהל: התמודדות שירותי הרווחה עם נגיף הקורונה	 משרד העבודה הרווחה והשירותים החברתיים חוסן חברתי לישראל
תאריך הוצאה ראשוני: 3.3.2020 תאריך כניסה לתוקף: 3.3.2020	גורם אחראי: אגף בכיר חירום וביטחון	
תאריך עדכון אחרון: 10.3.2020	עמוד 3 מתוך 7	

3.12 על מנהל מסגרת חוץ ביתית האחריות לוודא כי יציאת דיירים לחופשה בבית משפחתם במהלך סוף שבוע, חג או מכל סיבה אחרת, תתאפשר רק לאחר שמנהל המסגרת וידא ומצא כי בני המשפחה אינם נמצאים בבידוד וכי הם מסוגלים לטפל ולהשגיח על הדייר.

4. היערכות בנושא היגיינה במסגרות חוץ-ביתיות ובמסגרות בקהילה

- 4.1 יש להקפיד על כללי ניקיון והיגיינה ברמה גבוהה מהרגיל ובתדירות גבוהה מהרגיל, בשטחים הציבוריים ובחדרי הדיירים. יודגש כי על המסגרות לפעול בהקשר זה גם בהתאם להנחיות משרד הבריאות המתעדכנות מעת לעת.
- 4.2 המסגרת תכין מלאי של מוצרי ניקיון (כגון סבונים, חומרי ניקוי וחיטוי, מגבונים, ממחטות נייר ושקיות ניילון לסילוק פסולת).
- 4.3 המסגרת תפרסם הנחיות במקומות בולטים לשמירה על היגיינת הידיים ועל היגיינה נשימתית, כמפורט בהנחיות משרד הבריאות המובאות בנספח ב'.

5. הנחיות למסגרות לאזרחים ותיקים

- 5.1 אזרחים ותיקים נמצאים בסיכון גבוה לתחלואה מוגברת ולסיבוכים הנובעים מהידבקות בנגיף הקורונה. במסגרות בהן שוהים אזרחים ותיקים (בתי אבות ובתי דור מוגן, ביחד להלן בסעיף זה: "מסגרת" או "מסגרות"; מרכזי יום לאזרחים ותיקים, מועדוני מופ"ת ומועדונים לניצולי שואה, ביחד להלן בסעיף זה: "מרכזי יום") יש חשש מוגבר להידבקות ולהתפשטות הנגיף, לסיבוכים ואף לתמותה. לאור האמור, הוחלט להנחות את מנהלי המסגרות ומרכזי היום לאזרחים ותיקים לפעול כדלקמן:
- 5.2 אין לאפשר כניסת אזרחים כלשהם למסגרות. לעניין זה, אורח יחשב מי שאינו דייר קבוע במסגרת, אינו עובד בה ואינו עובד זר המתגורר בדיוור המוגן ביחד עם דייר.
- 5.3 מובהר כי ככל שבשטח המסגרת פועלים שירותים הניתנים גם לציבור הרחב כגון בריכות שחיה וחדרי כושר, תחול ההנחיה שבסעיף 5.2 לעיל גם ביחס אליהם.
- 5.4 ככל שהדייר במסגרת מבקש לפגוש בן משפחה, פגישה כזו תתאפשר מחוץ למתקני המסגרת. ככל הניתן, פגישה זו תתקיים בביתו של בן המשפחה ובלבד שבבית זה לא שוהה אדם בבידוד.
- 5.5 כניסת נותני שירותים למסגרת או למרכז יום תתאפשר רק לאחר שמנהל המסגרת או מנהל מרכז היום או מי מטעמם וידא שאיש מבין נותני השירותים או בן משפחתו שגר עמו אינו חייב בבידוד לפי הנחיות משרד הבריאות.
- 5.6 אזרח ותיק ועובד במרכז יום לאזרחים ותיקים אשר הוא או מי מבני משפחתו שגר עמו חייבים בבידוד לא יורשה להיכנס למרכז היום.
- 5.7 מנהלי המסגרות יפעלו לכך שאזרח ותיק הגר בהם החייב בבידוד, ימצא בבידוד במקום מיוחד שיוקצה למטרה זו במסגרת ולא יבוא במגע כלשהו עם אזרחים ותיקים אחרים הגרים במסגרת. הטיפול באדם זה ייעשה בהתאם להנחיות משרד הבריאות הנוגעות לאנשים בבידוד.
- 5.8 יתר ההנחיות המפורטות בחוזר מנכ"ל זה יחולו גם על המסגרות לאזרחים ותיקים.

6. הנחיות למחלקות לשירותים חברתיים ברשויות המקומיות

- 6.1 יש להגדיר בכל מחלקה עובד ממונה אשר מטפל ומנחה בנושא היערכות ומוכנות להתמודדות עם אירועים הנובעים מנגיף הקורונה.

מס' נוהל: 2020-003 (חוזר מס' 3)	שם הנוהל: התמודדות שירותי הרווחה עם נגיף הקורונה	 משרד העבודה הרווחה והשירותים החברתיים חוסן חברתי לישראל
תאריך הוצאה ראשוני: 3.3.2020 תאריך כניסה לתוקף: 3.3.2020	גורם אחראי: אגף בכיר חירום וביטחון	
תאריך עדכון אחרון: 10.3.2020	עמוד 4 מתוך 7	

6.2. על המחלקות להתעדכן באופן שוטף באתר משרד הבריאות בו מפורסמות ההוראות, דרכי התקשורת ושאלות ותשובות בנושא הקורונה.

6.3. יש לקיים הסברה והדרכה בקרב כלל העובדים בנושא דרכי השמירה על היגיינה אישית ועל האופן שבו אפשר להימנע מהידבקות בנגיף הקורונה.

6.4. מנהלי המחלקות לשירותים חברתיים יפעלו בתיאום עם מנהלי הנפות ועם הממונה על הבריאות המחוזית במשרד הבריאות, ביחס לנושאים המפורטים להלן:

6.4.1. עדכון יומי של רשימת מבודדי הבית מקרב אוכלוסיית מקבלי שירותי הרווחה אשר יצרו קשר עם המחלקה לשירותים חברתיים והודיעו כי הם בבידוד והעלו צורך בקבלת סיוע.

6.4.2. זיהוי מקבלי שירותי הרווחה הנמצאים במצוקה כתוצאה מהתפשטות הנגיף וזקוקים לליווי רגשי והפנייתם לאנשי מקצוע, יועצים ופסיכולוגים. הטיפול ינתן בכפוף להוראות משרד הבריאות.

6.4.3. היערכות למתן טיפול מרחוק באמצעות תקשורת מחשבים או טלפונים.

6.5. מובהר כי מסגרות היום בקהילה, ממשיות לפעול במתכונת הרגילה, תוך הקפדה על כללי היגיינה וניקיון כמפורט בסעיף 4 לעיל, ובהתאם להנחיות משרד הבריאות.

7. הנחיות נוספות

7.1. מוקד 118 של המשרד, ערוץ למתן מענה והכוונה לשאלות בקשר עם היערכות שירותי הרווחה עם נגיף הקורונה.

7.2. עובדי מערכת הרווחה לא ייסעו אל מחוץ לישראל ומעסיק לא יאשר לעובד חופשה לשם נסיעה אל מחוץ לישראל, בהתאם להוראות צו בריאות העם (נגיף הקורונה החדש) (בידוד בית) (הוראת שעה), התש"ף-2020, שהוציא משרד הבריאות, המתעדכנות מעת לעת.

מובהר כי נכון למועד זה, הנחייה זו חלה על כל המעונות לפי חוק הפיקוח על המעונות, התשכ"ה-1965. עם זאת, המשרד ממליץ לפעול כך בכל המסגרות החוץ ביתיות, כמפורט להלן: מעונות ומעונות נעולים כהגדרתם בחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול) התשל"א-1971; מקלט לנשים מוכות כהגדרתו בסעיף 7(ג) לחוק עבודת נשים, התשי"ד-1954; מרכז לשיקום מונע לעברייני מין כהגדרתם בחוק ההגנה על הציבור מפני ביצוע עבירות מין, התשס"ו-2006; מוסד ומוסד לטיפול סוציאלי כהגדרתם בחוק הפיקוח על מוסדות לטיפול במשתמשים בסמים, התשנ"ג-1993; מסגרות המשמשות כחלופות מעצר לגברים המופנים אליהם על פי צו בית המשפט בחשד לביצוע עבירות אלימות במשפחה; מסגרות המשמשות כמקום לינה או כמקום מגורים הנמצאות בהתקשרות עם המשרד, למעט משפחות אומנה לפי חוק אומנה לילדים, התשע"ו-2016.

7.3. יש להקפיד בשלב זה את כל הקליטות של מתנדבים מחוץ לארץ במסגרות רווחה, עד להסרת ההגבלות. מובהר כי מתנדבים הנמצאים בישראל ומתכננים לצאת מגבולות המדינה לא יוכלו לשוב למסגרות עד להסרת ההגבלות. כמו כן, מתנדבים אשר נחתו בארץ במהלך שבועיים שקדמו להנחיה זו, ייכנסו לבידוד בהתאם להנחיות משרד הבריאות, אשר בסיומן ככל שלא התגלו תסמינים הנובעים מהידבקות בנגיף יוכלו לחזור ולהשתלב במסגרת.

מס' נוהל: 2020-003 (חוזר מס' 3)	שם הנוהל: התמודדות שירותי הרווחה עם נגיף הקורונה	 משרד העבודה הרווחה והשירותים החברתיים חוסן חברתי לישראל
תאריך הוצאה ראשוני: 3.3.2020 תאריך כניסה לתוקף: 3.3.2020	גורם אחראי: אגף בכיר חירום וביטחון	
תאריך עדכון אחרון: 10.3.2020	עמוד 5 מתוך 7	

- 7.4. נקיטת משנה זהירות, הקפדה על היגיינה והקפדה על הנחיות משרד הבריאות בנושא הבידוד, תבטיח את בריאות הציבור ותסייע בצמצום התפשטות הנגיף.
- 7.5. הנהלת המשרד מאחלת לכל עובדי שירותי הרווחה ומקבלי השירותים במדינת ישראל בריאות טובה.

ד"ר אביגדור קפלן
מנהל כללי

מס' נוהל: 2020-003 (חוזר מס' 3)	שם הנוהל: התמודדות שירותי הרווחה עם נגיף הקורונה	 משרד העבודה הרווחה והשירותים החברתיים חוסן חברתי לישראל
תאריך הוצאה ראשוני: 3.3.2020 תאריך כניסה לתוקף: 3.3.2020	גורם אחראי: אגף בכיר חירום וביטחון	
תאריך עדכון אחרון: 10.3.2020	עמוד 6 מתוך 7	

נספח א' – הנחיות למתחם בידוד בתוך שטח המסגרת

להלן הנחיות לבידוד בתוך מסגרת דיור חוץ ביתית:

1. מתחם/מבנה

- 1.1. על מנהל המסגרת לאתר מקום שישמש כמתחם בידוד עבור דיירי המסגרת שידרשו לבידוד על פי ההנחיות.
- 1.2. המתחם יהיה בתוך המסגרת או מחוצה לה באזור ייעודי הנפרד ככל הניתן משאר אזורי הפעילות והמגורים במסגרת.
- 1.3. על המתחם להיות מאוורר היטב.
- 1.4. יש להקצות במתחם בידוד חדרי שירותים נפרדים.
- 1.5. יש להשתדל לחסום מיזוג אוויר מרכזי לאזור המתחם ולדאוג לאמצעי קירור/חימום בהתאם. מיזוג שאינו מרכזי אינו מהווה בעיה וניתן להפעילו במתחם הבידוד.

2. ציוד הנדרש במתחם

- 2.1. הציוד הנדרש במתחם יענה על כל דרישות הטיפול היומי בדייר ובנוסף ציוד שיאפשר לדייר פעילות הפגתית מותאמת לצרכיו ויכולותיו.
- 2.2. שילוט המצביע על מתחם בידוד.
3. הנחיות - ההנחיות הינן על פי הוראות משרד הבריאות, להלן דגשים:
 - 3.1. הטיפול היומי-בסיסי יינתן לדייר השוהה בבידוד באמצעות המטפל הישיר, עם האמצעים ההגנתיים הנדרשים על פי הנחיות משרד הבריאות.
 - 3.2. במידה ויש צורך בטיפול רפואי יכנס למתחם איש צוות ממוגן בהתאם להנחיות ובמקרה של טיפול רפואי מורכב הוא יתבצע על ידי צוות מד"א.
 - 3.3. יציאה ממתחם הבידוד תהא לצורך פעילות הכרחית, בהתאם לצרכי הדייר, תוך כיסוי פה-אף ולפרקי זמן קצרים ככל הניתן.
 - 3.4. יש להקפיד על כללי היגיינה וניקיון: שטיפת ידיים עם מים וסבון או חומרי חיטוי מקובלים, ניקוי וחיטוי משטחים וציוד.
 - 3.5. כביסה מלוכלכת של הדייר בבידוד תפונה באוגר נפרד ויש לכבסה ב-65 מעלות צלזיוס.
 - 3.6. ציוד מתכלה ומוצרים חד פעמיים הקשורים לטיפול באדם המבודד יש להשליך לתוך שקית ייעודית, לסגור אותה היטב ולפנות אותה לפח אשפה ייעודי-חיצוני עבור מתחם הבידוד.
 - 3.7. במקרה שהאדם בבידוד מראה סימנים של מחלה כמו חום, שיעול וקושי בנשימה יש להתקשר למד"א ולפעול בהתאם להנחיותיהם.

מס' נוהל: 2020-003 (חוזר מס' 3)	שם הנוהל: התמודדות שירותי הרווחה עם נגיף הקורונה	משרד העבודה הרווחה והשירותים החברתיים חוסן חברתי לישראל
תאריך הוצאה ראשוני: 3.3.2020 תאריך כניסה לתוקף: 3.3.2020	גורם אחראי: אגף בכיר חירום וביטחון	
תאריך עדכון אחרון: 10.3.2020	עמוד 7 מתוך 7	

נספח ב' - הנחיות שמירה על היגיינה

[חלופה נגישה להנחיות](#)

משרד העבודה הרווחה והשירותים החברתיים
חוסן חברתי לישראל

שומרים על הבריאות נזהרים מוירוס הקורונה

וירוס הוא יצור (חי) קטן מאוד, שלא רואים אותו, שיכול לגרום למחלות. אנחנו רוצים לשמור על הבריאות ולא להיות חולים במחלות כמו קורונה, לכן צריך לשמור על כמה כללים חשובים.

איך אנחנו שומרים על עצמנו מוירוס הקורונה?

לפי ההוראות של משרד הבריאות

שוטפים ידיים

אנחנו שוטפים טוב ידיים עם מים וסבון:

- לפני ואחרי שאנחנו מכינים אוכל
- לפני ואחרי שאנחנו אוכלים
- אחרי שאנחנו בשירותים
- אחרי שאנחנו משתעלים, מתעטשים (אפצ'י) או מקנחים את האף

מכסים את הפה והאף בזמן שאנחנו משתעלים ומתעטשים

- אם יש טישו: אנחנו מכסים את הפה והאף עם טישו. אנחנו זורקים את הטישו לפח.
- אם אין טישו: אנחנו מתעטשים למרפק, ולא לכף היד.

שומרים על סביבה נקייה

אנחנו מנקים את הסביבה שלנו:

- מנקים משטחים. למשל: שיש במטבח, שולחן אוכל, שולחן עבודה.
- מנקים ציוד. למשל: טלפון, מברשת שיניים, בגדים.

מאוורים את החדרים

חשוב שהסביבה שלנו תהיה מאווררת (עם אוויר נקי). לכן, אנחנו פותחים חלון או דלת, גם כשקר בחוץ.

נשארים בבית כשאנחנו לא מרגישים טוב

כשאנחנו מרגישים לא טוב, למשל: יש לנו חום, אנחנו משתעלים, אנחנו מנוזלים מאוד, אנחנו לא יוצאים מהבית. אנחנו לא הולכים לעבודה או ללימודים. אנחנו לא נוסעים בתחבורה ציבורית (למשל: אוטובוס, רכבת).

ככה שומרים על הבריאות ונזהרים מוירוס הקורונה